

**KINH BỒ TÁT TÙNG ĐÂU THUẬT THIÊN GIÁNG
THẦN MẪU THAI THUYẾT QUẢNG PHỔ**

QUYỂN III

Phẩm 6: TƯỚNG - VÔ TƯỚNG

Bấy giờ, Đức Thế Tôn nói với Bồ-tát Di-lặc:

–Trong chúng hội hôm nay đều cùng một hạng thuần là Nhất sinh bổ xứ. Nay Ta sẽ nói về thức, tướng, thọ; vô thức, vô tướng, vô thọ. Lúc ấy, Bồ-tát nói thức, tướng, thọ như thế nào? Thế nào là Bồ-tát phân biệt nói về thức, tướng, thọ?

Thức chẳng phải tướng, chẳng phải thọ. Tướng chẳng phải thọ, chẳng phải thức. Thọ chẳng phải thức, chẳng phải tướng.

Thức chẳng phải quá khứ, chẳng phải hiện tại, chẳng phải vị lai. Tướng chẳng phải quá khứ, chẳng phải hiện tại, chẳng phải vị lai. Thọ chẳng phải quá khứ, chẳng phải hiện tại, chẳng phải vị lai.

Phi thức chẳng phải quá khứ, chẳng phải hiện tại, chẳng phải vị lai.

Phi tướng chẳng phải quá khứ, chẳng phải hiện tại, chẳng phải vị lai.

Phi thọ chẳng phải quá khứ, chẳng phải hiện tại, chẳng phải vị lai.

phải vị

Vì sao thức chẳng phải quá khứ, chẳng phải hiện tại, chẳng phải vị lai?

vị lai? Lúc Bồ-tát nhập định vô ngại giáo hóa chúng sinh có thọ, thức. Từ địa Hữu trụ đến địa Vô trụ, thức này chẳng phải quá khứ, chẳng phải hiện tại, chẳng phải vị lai.

Đại Bồ-tát lại giáo hóa chúng sinh có tướng từ địa Trụ đến địa Vô

trụ.

Bồ-tát giáo hóa chúng sinh có thọ từ địa Trụ đến địa Vô trụ.

Bấy giờ, Tôn giả Đại Ca-diếp liền đứng dậy, trích bày vai phải,

gối phải quỳ sát đất, bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Ý tâm thức thọ tướng có gì khác nhau? Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Biết thân là biết có sai khác. Vì chúng sinh từ chân lên đến đầu có những chi tiết đều có tên riêng của nó. Như đã nói trong kinh ví dụ về cây, thì rễ, vỏ, thân, cành, lá đều gọi là cây. Vậy thì tâm ý thức thọ tướng cũng thế.

Tôn giả Đại Ca-diếp bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Tướng là pháp bên ngoài, thọ là pháp bên trong.

Vậy sao cho là một?

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Tướng là bên ngoài đến, từ bên trong ra. Tôn giả Ca-diếp bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Tướng từ bên ngoài đến, làm sao biết được? Nếu bên ngoài vô hình thì bên trong tướng do đâu mà sinh? Nếu vật bên ngoài không hại, thì bên trong làm sao biết đau?

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Việc này không phải như vậy. Vì sao? Vì thức ấy chẳng phải ở bên ngoài, chẳng phải ở bên trong, chẳng phải hai bên, chính giữa. Chỗ thức trụ chẳng phải chỗ thức trụ. Ngoại tướng, ngoại thọ tức là pháp bên trong, chẳng phải pháp bên ngoài. Nếu Đại Bồ-tát nào tin hiểu một cách sâu xa về pháp bên trong, bên ngoài, chính giữa thì mới có thể thấu rõ chỗ thức trụ. Đây là chúng sinh, đây là phi chúng sinh, cho đến pháp hữu - vô chẳng phải đây chẳng phải kia, liền nhập vào Tam-muội vô ngại độc bộ.

Tôn giả Ca-diếp bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn! Hôm nay nghe thuyết pháp, lòng con càng thêm nghi ngờ. Vì sao? Vì theo Phật đã nói thì tướng cũng là thọ, thọ cũng là tướng. Pháp thức phân biệt về thức cũng là tướng, cũng là thọ tướng. Tướng từ không thọ. Thọ từ không thức. Thức từ không tướng. Không chẳng phải là thức không, thức không chẳng phải là thọ không, thọ

không chẳng phải là tưởng không. Như dụ về cây thì điều này luôn đúng.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ta sẽ đem ví dụ khác nói cho ông. Người trí theo ví dụ này đều được hiểu rõ.

Thuở xưa có vị vua tên là Đặc Vị. Vua có bốn người con: một tên Hỷ Duyệt, hai tên Trường Thọ, ba tên Bách Tuế và bốn tên Vô Úy. Đứa con Hỷ Duyệt thì thân thể mọc đầy mụn nhọt, ai thấy đều ghê tởm, cha mẹ rất lo lắng, luôn luôn buồn rầu.

Đứa con Trường Thọ ấy chưa đầy một tháng thì đã qua đời. Đứa con Bách Tuế thì chưa tới một trăm ngày lại qua đời.

Đứa con Vô Úy thì môi sứt, mũi hỉnh, răng thì không trật tự, ai thấy đều phất sợ.

Như vậy, thọ, tưởng, thức cũng thế, không khác nhau bao nhiêu. Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

–Ta sẽ nói cho ông về thức, tưởng, thọ và phân biệt từng pháp

một:

Chín mươi mốt kiếp về quá khứ có vị vua tên Trí Tuệ, chuyên

thực hành mười thiện, lấy chánh pháp để trị dân. Ông ta không phiền não, theo dõi ý hành của chúng sinh. Khi biết chúng sinh kia có những ý niệm không giống nhau, ông liền sai Thị thần đi tra xét đất nước. Những ai bị mù thì đưa hết họ vào cung điện. Sau khi nhận lệnh vua, vị quan Thị thần đi tuần tra đất nước và đưa được năm trăm người mù về trong sân cung điện. Vua lại dắt năm trăm con voi xếp trước điện và sai mỗi người mù tự mình sờ voi. Những người mù khi ấy, người thì sờ mũi voi, người thì sờ tai voi, người thì sờ đầu voi, người thì sờ chân voi, người thì sờ bụng voi, người thì sờ đuôi voi.

Vua hỏi các người mù: Con voi giống như cái gì? Người sờ vòi thì nói voi như cái sừng.

Người rờ đầu thì nói voi như cái vò.
 Người rờ tai thì nói voi như cái sàng.
 Người rờ bụng thì nói voi như cái giỏ
 tre. Người rờ chân thì nói voi như cây
 trụ.

Người rờ đuôi thì nói voi như cây chuối.

Khi ấy, những người mắt sáng đứng bên cạnh thấy vậy đều cười
 cho những người mù kia không biết được hết tướng của voi.
 Những người mù ở chỗ vắng cùng nhau bàn luận và họ đều cho
 mình là nói đúng rồi cùng tranh cãi. Chúng sinh kia cũng vậy, thấy
 pháp thức, thọ, tưởng đều không giống nhau.

Phật bảo Tôn giả Ca-diếp:

– Ví như có người bày ra một trăm vị thức ăn, nào: tằm, gạo, đậu,
 lúa mạch lớn nhỏ, mè... Người nào ăn trúng tằm, gạo, thì không biết
 có loại thuộc đậu hay lúa mạch khác. Này Ca-diếp! Đây cũng vậy,
 pháp thức, thọ, tưởng đều khác nhau, nhưng quán về pháp của
 chúng thì không sai khác.

Khi ấy, Đức Thế Tôn liền nói với Tôn giả Ca-diếp bằng kệ:

*Thấy trán biết có
 đầu Thấy khói biết có
 lửa Thấy mây biết có
 mưa Quán hành biết
 thể tánh. Hư không
 không vết chân Bóng
 nước không bắt được
 Pháp sư nói cùng tậ*

*Kiết sử tậ Niết-
 bàn. Tưởng tậ trong
 vô tướng Thọ diệt cũng
 không thọ Thức diệt
 không có thức Đạo
 phạm hạnh vô thượng.*

*Ta từ vô số kiếp
Thường bị thức
lừa gạt Đời này và
đời sau Không gặp
chỗ an lạc. Hiện Ta ở
trong thai Phân biệt
tướng các pháp
Không thấy nên tưởng
thọ Huống sẽ có pháp
thức.*

Khi Đức Thế Tôn nói kệ này có năm trăm Tỳ-kheo đắc pháp

nhẫn Bất khởi. Có ngàn chúng sinh tâm vui thích về không hành, tâm được tự tại trong cảnh giới Niết-bàn Vô dư y.

*